

Κορκῆς ὑπῆρξε διαπρύσιος κῆρυξ. Ἐν τῇ συναισθήσει δὲ ταύτῃ θέλουσι βεβαίως χαιρετίσαι μεθ' ἡμῶν τὸν τάφον τοῦ σοφοῦ Ἑλλήνου διὰ χαιρετίσματος μεταπεποιημένου ἐκ τῶν ὠραίων στίχων, οὓς Πλάτων ὁ κομικὸς ἐποίησεν εἰς τὸν τάφον τοῦ Θεμιστοκλέους·

«Ὁ σᾶς δὲ τύμβος ἐν καλῷ κεχωσμένος  
ἠτοῖς συμφύλοις πρόσρησις ἔστιαι εὐσεβής».

Ὅτε ὁ ἀρματωλὸς Θεόδωρος Κομνᾶ Τράκας εἶδεν, ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῶν Σαλῶνων (1821), φρονεθέντα πρὸ τῶν ἐσθλαμῶν του τὸν υἱὸν του Σταμάτην, εἶπε πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν στρατιωτῶν του· «Γάμος χωρὶς σφαχτὰ δὲ γίνεται.»

## ΠΡΩΤΟΜΑΪΑ

Τίς δὲν ἐώρτασε τὴν *Πρωτομαΐαν* πολλάκις καὶ πάντοτε μεθ' ἠδυπαθείας; Τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὸ εἰκοστὸν, τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του κατὰ τὴν πρωτομαΐαν; Καὶ ἐὰν πάσαι αἱ ἑορταί, πάντα τὰ ἐπιτόπια ἔθιμα καταργηθῶσιν ὑπὸ τὸ λίστρον τοῦ ψυχροῦ ἐγῶτισμοῦ, ἡ Πρωτομαΐα, εἴμεθα βέβαιοι, θὰ μείνῃ, διότι ἔχει συνηγοροῦσαν ὑπὲρ αὐτῆς τὴν φύσιν, συνηγοροῦντα τὰ ἄνθη, συνηγορούσας τὰς ἀηδόνας, συνηγοροῦν πᾶν αἰσθητὴ θελκτικὸν, ἐμφυτευθὲν ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Ὡ φίλτατε Τανταλίδῃ! ποσάκις ἐδάκρυσα ἀπομνημονεύων τὸν *τελευταῖον ἔμυρον σου εἰς τὸν Μάιον* κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην!

Ὡ πραγμάτων ἀλλοίως ἀλλοίων!  
ὦ τοῦ χρόνου σιδήρεον κράτος!  
Ποῖος πρῶτα σ' ἀπῆντων, καὶ ποῖον  
μ' ἀπαντᾷς καὶ μ' ἀφίνεις ἐσχατίας!  
Πρῶτος ὄρθριζον πάντοτε, πρῶτος  
τῶν ἀπειρων σου, Μάϊε, φίλων  
ν' ἀπομάξω, ἀγνάς, ἔτι σκότος,  
τὰς Μαΐτιδας δρόσους τῶν φύλλων. . .  
Ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον μεταίρων  
ἀγαλλόμενον, Μάϊε, πόδα,  
μὲ χαρὰν χρυσαλλίδων εὐπτέρων  
ἔτι κλύκας ἔδρεπον βόδα·  
πλὴν ψαλῆς συμφορᾶς θεηλάτου,  
ρίζηδὸν τὰ πτερά μου τεμοῦσα,  
μοχθηρὰν ἀντ' εὐκαταίου θανάτου  
μοὶ χαρίζει ζῶν τιμωροῦσα. . .  
Ῥικνὸς ἀφῆς καὶ δύσχαλος γέρον,  
ἐπ' ἀδήλου προσκόπτων ἐδάφους,  
βικητήριαν δυσβάστακτον φέρων,  
ποῦ βαδίζω, ἀλλ' ἢ πρὸς τοὺς τάφους;  
Χωρισμὸς διαζύγιον πλεῖν,  
Μάϊέ μου, καὶ λάβε καὶ φέρε·  
ἰδοῦ σήμερον, στένων καὶ κλαίων,  
σοὶ φωνῶ τὸ πανύστατον Χαίρε!

Εἰς τὸ γοερὸν τοῦτο καὶ ἐπιθανάτιον ἀληθῶς ἄσμα τοῦ κύκνου τῆς Χάλκης, ἀς ἀντιτάξωμεν τὸ φαιδρὸν καὶ ἀφελὲς καὶ πεζὸν τραγοῦδιον τῶν νησιωτῶν, τὸ ὁποῖον ἔδουσαι πανεύθυμοι καὶ

ἀνθοστεφεῖς, χορεύουσι τὸν ἐθνικὸν αὐτῶν χορὸν, φέρουσαι γύρω τὸν ἀνεμόμυλον·

Ἦλθ' ὁ καιρὸς κ' ἡ ἄνοιξις, τὸ Μάϊ, τὸ Μάϊ,  
ἦλθε τὸ καλοκαίρι,  
ἔπου θὲ νὰ γενοῦμε ταίρι.

Στάξουν τὰ δένδρα ζάχαρι, τὸ Μάϊ, τὸ Μάϊ,  
καὶ τὰ βουνα πιπέρι·  
ἦλθε τὸ καλοκαίρι,  
ἔπου θὲ νὰ γενοῦμε ταίρι,  
κ' οἱ γονεῖοί μας συμπεθεροί, κτλ.

\*  
\*  
\*

Ἡ πρωτομαΐα διεδέχθη τὸν ῥωμαϊκὸν *Μαΐου-μαῖν*. Ἡ λέξις *Μαΐουμαῖς*, παράγωγος τοῦ φοινικικοῦ *μαῖμ* (ὑδάτος), σημαίνει, κατὰ τὴν τῶν Φοινίκων διάλεκτον, ἑορτὰς ἐν γένει ἢ παίγνια, καὶ ἰδιαίτερος τὰς τελουμένας ἐν τοῖς παραλίοις εὐθυμίας ὑπὸ τῶν ἀλιέων, ἀγωνιζομένων ἐπιδεδξιῶς νὰ πίπτωσιν ἀλλεπάλληλοι ἐν τῷ ὕδατι πρὸς παιδιὰν καὶ τέρψιν τῶν θεατῶν. Τῷ δὲ χρόνῳ κατέστη κανονικὴ ἑορτὴ, τεταγμένη ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἐν ἡμέραις ῥηταῖς πρὸς διάχυσιν τοῦ λαοῦ. Οἱ Αἰγύπτιοι κατέβαινον ὅπως ἀπολαύσωσιν αὐτῆς εἰς τὸ Κάνωβον, ὅπου ἐτελοῦντο τὰ σκανδαλωδέστερα ἔργα. Ἐν δὲ τῇ παλαιᾷ Ῥώμῃ ἐτελεῖτο κατὰ τὸν Μάιον μῆνα, εἰς τιμὴν τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Διονύσου· ὁ τῆς ἑορτῆς δὲ ταύτης καιρὸς ὠνομάζετο *Μαΐουμαῖς*, διήρκει δὲ τριάκοντα ἡμέρας καὶ ἐδαπάνων πάμπολλα εἰς τὴν θέαν ταύτην. Ὅθεν ὁ Ἰουλιανὸς κατακρίνει τοὺς Ἀντιοχεῖς, οἵτινες ἦσαν κατ' ἐξοχὴν ἐπτοημένοι πρὸς τὴν ἑορτὴν ταύτην, αὐμῶν δ' ἐκαστος, λέγων, εἰς τὰ δεῖπνα καὶ τὰς ἑορτὰς τοῦ *Μαΐουμαῖ* χρήματα ἀπολέσαντες, ὑπὲρ δ' ὕμων αὐτῶν καὶ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως οὐδεὶς θύει, οὔτε ἰδίᾳ τῶν πολιτῶν, οὔτε ἡ πόλις κοινῇ. Καὶ φαίνεται ὅτι τῷ ὄντι αἱ ἐν Κανώβῳ ἀκολασίαι ἀνεσοῦντο κατὰ τὴν πανήγυριν ταύτην, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ πολιτεία καὶ ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀπηγόρευσαν· ἢ ἐν Τρούλλῳ μάλιστα σύνοδος ἐν τῷ ΜΒ' αὐτῆς κανόνι περιαιρεῖ αὐτὴν παντελῶς ἐκ τῆς τῶν πιστῶν πολιτείας. Ἐπειδὴ ὅμως πᾶσα κακὴ συνήθεια, ἀρκεῖ νὰ θεραπευθῆ τὰς δόξεις τοῦ ὄχλου, εἶναι δυσέκριπτος, καὶ ἀπόδειξις τούτου πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Ἑπτάνησον, κἀκεῖθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα παρεισφρήσασα δυστυχῶς κακόβρεκτος ἑορτὴ τῆς πρώτης τῶν νηστειῶν ἡμέρας, οἱ Αὐτοκράτορες Ἀρκάδιος καὶ Ὀνώριος τὴν ἐπανήγαγον, κατὰ τὸ πρῶτον τῆς αὐτοκρατορίας αὐτῶν ἔτος, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅμως τῆς εὐσχημοσύνης καὶ τοῦ πρὸς τὴν δημοσίαν ἠθικὴν σεβασμοῦ. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἀδύνατον ἦτο νὰ τηρηθῆ ἡ παραγγελλομέ-

1. Τοιοῦτο τι παράξενον ἔθιμον διετηρήθη καὶ παρὰ τοῖς χυδαίοις τῶν ἡμετέρων, προσπαθοῦντων νὰ ρίψωσιν εἰς τὸ ὕδωρ ἀλλήλους κατὰ τὴν 7 Ἰανουαρίου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἕως ἔχει τινὰ σχέσηιν καὶ τὸ ρίψιμον τοῦ Σταυροῦ εἰς τὴν θάλασσαν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων.